

Адвокат Николинка Мянкова: Недоумение буди голямата съпротива срещу промените в адвокатурата

Много важно е съдебната система да не забравя, че работи преди всичко в услуга на обществото и се издържа от обществото, заявява председателят на Русенската адвокатска колегия

Николинка Мянкова е председател на Русенската адвокатска колегия за трети път. Отличаващата се с неподправен чар и стил юристка за пръв път оглави колегията през 2004 година.

Снимка: Красимир СТОЯНОВ

Мариета РАДЕНКОВА

Промените в закона за адвокатурата за пореден път вдигнаха шум и предизвикаха разнопосочни коментари. Всъщност тези предложения са на дневен ред от години. Защо обаче приемането или отхвърлянето им се точи толкова дълго време според вас? За какво точно и защо се борят адвокатските колегии?

Проектът за изменение и допълнение на Закона за адвокатурата /ЗИДЗА/ е внесен сравнително скоро в Народното събрание - на 23 януари 2015 година, и едва тогава започнаха действителните дебати в обществото по много малка част от предложенията. Идеята за тях датира от повече от две години и тя се зароди от редовите адвокати в почти всички адвокатски колегии. През 2013 г. бяха проведени две национални срещи с ръководствата на адвокатските колегии в страната и на тях окончателно изкристализира идеята, че е настъпил моментът да се защити адвокатската професия и да се прекесат всички опити за извършване на присъди на адвокатите функции от лица, които нямат адвокатска правоспособност. Тази инициатива бе посрещната с разбиране от Висшия адвокатски съвет /ВАС/ и на Националната конференция в Плевен през 2013 г. бе взето решение да се създаде работна група от адвокати и университетски преподаватели по право, която да изработи проект на ЗИДЗА. Тя работи шест месеца и проектът бе обсъден на общо събрание /ОС/ на адвокатските колегии в страната в края на 2013-а. Така всеки адвокат имаше възможност да изкаже мнение и препоръки към законопроекта и те бяха отчетени при окончателното му изготвяне. Виждате, че става въпрос за продължителен процес на работа, в който адвокатите от страната изразиха своето мнение за необходимите промени в адвокатската професия и ВАС даде своето съдействие тези промени да придобият сегашния си вид на законопроект. Обединихме се около становището, че интересите на правосъдието и на клиентите ни изискват всички адвокати да имат висока квалификация и да съществуват пределна яснота за лицата, които упражняват адвокатската професия.

Срещу готвените промени възроптаха юрисконсулти, счетоводители и нотариуси заради това, че ако те бъдат

приети, тяхното съществуване ще е излишно и ще трябва да си скъсат дипломите. Издигане и даване на власт и правомощия на адвокатите ли целят новите положения?

На практика законопроектът дава нов подход при определяне на обхвата на адвокатската дейност и детализира правата и задълженията на адвокатите. Идеята е всеки гражданин и юридическо лице /ЮЛ/, които ползват адвокат, да са сигурни, че той ще защити по най-добрия начин техните права и интереси. Разбира се, предложената промяна в чл.24 от ЗА е само едно примерно изброяване на най-често възлаганите на адвоката дейности, но не претендира за изчерпателност и не привнася коренно различни от сегашните функции на адвоката, още по-малко може да говорим за ограничаване правата на други професии. Ето защо недоумение буди голямата съпротива срещу законопроекта от страна на колегите юрисконсулти, нотариуси, както и от счетоводителите. Очевидно е, че както нито един адвокат не може и не си позволява да осъществява счетоводни услуги, не е приемливо и счетоводителите да обслужват правно фирми и граждани, тъй като нямат такава компетентност. Липсата на юридическа правоспособност и юридическа компетентност поставя в сериозна опасност интересите на получателите на такава услуга. Много често при нас идват клиенти със сериозно увредени интереси в резултат от некомпетентно извършване на правни услуги от лица, които не са адвокати и не са юристи изобщо. Има случаи, при които нещата са необратими и адвокатите сме безсилни да коригираме извършеното от неправооспособни лица. Именно това искаме да се избегне и всеки клиент да има ясна представа за кой проблем към кого да се обърне, за да получи адекватна защита. По отношение на колегите юрисконсулти е напълно необяснима съпротивата им срещу изменението на закона, тъй като техните права са регламентирани от трудовото или служебното им правоотношение и те защитават правата и интересите на конкретното ЮЛ, с което се намират в тези правоотношения. Това винаги е било така и за бъдеще не е предвидена промяна. И сега юрисконсултите не могат да осъществяват адвокатски услуги, а следва само да изпъл-

няват задълженията си съгласно длъжностна или служебна характеристика. Едва ли работодателят на един юрисконсулт, който му плаща заплатата и разчита на неговата лоялност, би бил съгласен този негов служител да извършва срещу заплащане и услуги на други лица като писане на искиви молби, нотариални актове и правни консултации. От друга страна, на мен поне не ми е известно да има деклариран в НАП доход от колеги юрисконсулти, а от такава дейност. Общозвестно е, че и сега редица ЮЛ не си назначават юрисконсулти, а ползват адвокатски услуги. Може би най-голяма съпротива законопроектът среща в лицето на колегите нотариуси, и то само с една минимална промяна - в чл.32 от ЗА, където се предложи предоставяне на удостоверителни функции на адвокатите на гражданския оборот, което е само едно усъвършенстване на досега извършваните от адвокатите функции. Съгласно сега действащия закон имаме право да заверяваме преписи от документи. Те имат силата на официални документи пред съда, органите на досъдебното производство и всички други органи. Това е с цел улесняване на нашите клиенти и облекчаване на общата ни работа. Не виждам защо тези наши правомощия да не се разширят и след като един адвокат изготви пълномощно, разписка или договор, да не може да го завери, а трябва да изпрати за това клиента при нотариус. Тук не става въпрос за заверка на подлежащи на вписване документи, разбира се. Мисля, че едно такова правомощие би улеснило нашите клиенти, а и самите нас и не би навредило по никакъв начин на нотариусите. На мен не ми е известен до настоящия момент случай в нашата адвокатура, при който адвокат да е злоупотребил с правото си да заверява преписи от документи. Ако говорим за недобросъвестност, такава може да има навсякъде - и при нас, адвокатите, както и при нотариусите, но това е въпрос на личен избор.

Ако промените бъдат приети, не очаквате ли дипломантите юристи масово да прибягнат към придобиване на адвокатска правоспособност и наоряване на нови имена в колегията?

Не мисля, че приемането на предложените промени в закона ще доведе до увеличаване броя

на адвокатите. Напротив - целта от години насам е в адвокатурата да влизат все по-подготвени юристи, които в общия случай преминават през сериозен изпит за това. С измененията на закона се предвижда този изпит да важи за всички новопостъпили адвокати, а не само за тези, които нямат съответния стаж, както е сега. Изключение от правилото ще има само за хабилитираните преподаватели по право.

С какво настоящият закон ограничава и спъва работата на адвокатите, та се искат промени?

Промените, за които говорим, се налагат, защото самите адвокати усещат необходимостта от съвременни и ясни правила за упражняване на професията, както и за нейното по-подробно регламентиране. Така например в интерес на клиентите ни са не само обсъдените по-горе промени, но и засилване на гаранциите за опазване на адвокатската тайна, уреждане на условията, при които адвокатът може да се откаже от поетата защита по граждански и административни дела, детайлната регламентация за определяне на адвокатските хонорари. Всички тези промени касаят цялото общество и са в интерес на клиентите ни, но за съжаление те остават извън обсега на коментарите, тъй като надделяват тясно съсловни интереси, които отнемат акцента към техните представители, а не към обществените нужди.

С какво промените ще рефлектират върху клиентите на адвокатите и как новият закон ще се отрази върху тях?

Приемането на промените би довело до по-голяма яснота в отношенията адвокат-клиент, както и в по-добрия подбор на юристите, които стават адвокати, а и до разбиване на монопола на последните години в отношенията адвокат-клиент, както и до невъзможност хора без юридическо образование да извършват юридически услуги и да поставят в опасност интересите на гражданите и фирмите.

Колко са членовете на Русенската адвокатска колегия? Има ли наплив от кандидат-адвокати през последните години, предвид наличието на Юридически факултет към Русенския университет?

Русенската адвокатска колегия има 349 членове, от които 8 са млади адвокати и тенденцията през последните години

е плавно да се увеличаваме. Русенският университет е действителен фактор, който доведе до естествено вливане на завършили студенти в правните професии в нашия град, но големият скок бе след първите завършили специалността "Право" преди 15 и повече години.

Темата за отношенията между адвокати и съдии тръгна от Русе, когато на 14 февруари бе задържан съдия Николай Стефанов след сигнал на адвокат Свilen Стефанов, че магистратът му е искал подкуп. В интервю за "Утро", на което вие реагирахте светкавично, председателят на Русенския районен съд Венцислав Василев заяви, че има няколко адвокати в Русе, които мамят клиентите си и им искат хиляди левове, които да предадат на съдии с цел осигуряване на по-лека присъда. Твърденията на Василев обаче са, че адвокатите злоупотребяват с неграмотността на клиентите си, които смятат, че всяка присъда ги изстрелва към затвора, и са доволни, че с някой лев адвокатът подкупва съдията за условно наказание. Парите за подкупа обаче остават в джоба на самия адвокат, а подсъдимият си получава справедливото наказание, за което смята, че си е платил. Вие имате ли подозрения за подобно укоримо поведение от страна на адвокати?

Аз нямам информация за такива действия от страна на нашите колеги, а и в подадените жалби срещу колеги адвокати такива твърдения не се срещат. В случай, че съдия Василев има такава информация, то той следва да я направи достойна както на прокуратурата, така и на колегията, но до настоящия момент такъв сигнал не е постъпвал.

Какви са начините един клиент да разпознае недобросъвестност от страна на адвоката, на когото се е доверил? И обратното - какви положителни професионални качества трябва да търси у адвоката, който е наел?

Всеки клиент сам избира адвоката си, но следва да проучи внимателно и предварително репутацията на адвоката, към който се е насочил, и най-добрият начин това да стане е чрез информация от други предишни негови клиенти. Всъщност, това е и най-добрата реклама за адвоката - доволният клиент винаги споделя впечатленията си

свои близки и познати. При срещите си с избрания адвокат клиентът следва да изисква от него информация за своите дела, да обсъжда вероятните решения на проблема си и в никакъв случай да не се доверява на обещания за конкретен изход на делото, защото е ясно, че не адвокатът, а съдът решава делото.

Има ли стартирани през последните 2 години дисциплинарни производства срещу адвокати?

Винаги сме разглеждали всички жалби и сигнали, които са постъпвали срещу адвокати, включително сме се самосезирали по различни поводи, но впечатление прави, че по-голямата част от жалбите се подават твърде късно и това е препятствие да се образува дисциплинарно производство. През 2014 г. са постъпили 19 жалби и сигнали против адвокати, които са разгледани и са образувани общо 4 дисциплинарни производства. За миналата година няма русенски адвокат, който да е наказан с лишаване от права, но се е случвало в предходни години.

От години периодично като тема номер 1 изплува и прословутата съдебна реформа. Вие, като дългогодишен юрист и бивш съдия, на какво мнение сте - трябва ли Висшият съдебен съвет да бъде разделен на две колегии - съдийска и прокурорска? Какви са задължителните крачки, които трябва да се направят, за да бъде правораздаването ефективно, а обществото - уверено в безпристрастността на съд и прокуратура?

Време е съдебната реформа да се проведе. По отношение на ВСС считам, че следва да бъде разделен, тъй като макар съдиите и прокурорите да са магистрати, между тях съществува огромната разлика - прокурорът е страна в процеса така, както и адвокатът. Следва да се променят начинът на избор и състав на ВСС, както и начинът по който ВСС взема решения. Всички решения следва да се вземат с явно гласуване и всеки един член на съвета да може да отстоява своя глас и своето мнение, което ще даде възможност за прозрачност и предвидимост в работата на съвета. Много важно е съдебната система да не забравя, че работи преди всичко в услуга на обществото и съществува и се издържа от обществото. Наложително е въвеждането и на електронното правосъдие.